

УДК 373.5.091.32:330

Л. П. Троцюк,
вчитель економіки загальноосвітньої школи І–ІІІ ст. с. Дубове Ковельського району;
Л. І. Дятел,
методист методичного кабінету відділу освіти Ковельської райдержадміністрації

Інфляція. Її сутність, причини, вимірювання*

Конспект уроку, ІІ клас

Показано можливість комплексного застосування традиційних та мультимедійних технологій на уроках економіки. Таке поєднання дає змогу активізувати діяльність учителя й учня, підвищити якість вивчення предмета, зосередитись на найбільш суттєвих поняттях. Основну увагу акцентовано на вивченні головних визначників інфляції. Методи та прийоми особистісно зорієнтованого навчання (робота в групах, із картками) застосовуються для вивчення нового матеріалу.

Ключові слова: особистісно зорієнтоване навчання, інфляція, економіка, вартість, дохід.

Троцюк Л. П., Дятел Л. І. Інфляція. Її сутність, причини, вимірювання.

Показана возможность комплексного применения традиционных и мультимедийных технологий на уроках экономики. Данное сочетание позволяет активизировать деятельность учителя и ученика, повысить качество изучения предмета, сосредоточиться на наиболее существенных понятиях. Основное внимание акцентировано на изучении главных определителей инфляции. Методы и приемы личностно ориентированного обучения (работа в группах, с карточками) применяются для изучения нового материала.

Ключевые слова: личностно ориентированное обучение, инфляция, экономика, стоимость, доход.

Trotsiuk L. P., Diatel L. I. Inflation. Essence, Causes, Measurement.

The possibility of complex application of traditional and multimedia technologies at economy lessons is shown. This combination allows to increase the activity of teachers and pupils, to improve the quality of studying the subject, to concentrate on the most essential concepts. The main attention is focused on studying of the main determinants of inflation. Methods and techniques of personally oriented training (work in groups, with cards) are applied to studying of new material.

Key words: personally oriented training, inflation, economy, value, income.

Мета уроку: розширити і систематизувати знання учнів про інфляцію, сформувані системні знання з теми; удосконалити вміння учнів працювати з різними джерелами інформації; виховувати творчу активність, уміння працювати в команді, самостійність у формуванні нових знань.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: мультимедійний проектор, екран, роздатковий матеріал (картки, смайлики).

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Створення проблемної ситуації

Ділова гра «Аукціон» (на продаж виставляється товар, привабливий для учня); (слайд 1).

Гра проводиться в три етапи. Перед кожним учнем видаються картки на суму: 1) 5 грошів; 2) 20 грошів; 3) 50 грошів. На кожному етапі гри на аукціон виставляється п'ять однакових лотів за однаковою стартовою ціною. Аукціон проводиться за стандартними правилами. (Після кожного раунду грошові картки анулюються). Ціна кожного лота буде зростати як упродовж раунду, так і в різних раундах, оскільки в першому випадку кількість товару обмежена, а в другому – сума грошей у гравців у кожному раунді стає більшою.

Обговорення:

1. Що сталося з ціною товару?
2. Чому ви готові були платити більше?

III. Актуалізація опорних понять

Зробіть висновки:

Якими будуть наслідки для економіки країни, якщо обсяги виробленого ВВП менші за кількість грошей у населення й економіці загалом?

До чого може призвести збільшення заробітної плати в країні?

IV. Мотивація навчання

Одним із аспектів макроекономічної нестабільності є інфляція. В термінології економічної рівноваги інфляція означає взаємну невідповідність потоку грошей та потоку товарів або попиту і пропозиції. Але питання про інфляцію є найбільш дискусійним. Можна знайти різне розуміння природи інфляції, її причин, способів впливу на економіку. А як наслідок – проведення різної антиінфляційної політики.

Інфляція по-різному впливає на перерозподіл. Чи означає це, що можна вжити заходів, аби запобігти або зменшити її негативні наслідки? Що для цього потрібно знати? («Відкритий мікрофон», слайд 2).

* Презентацію див. на CD цього номера.

V. Вивчення нового матеріалу. Повідомлення теми і мети уроку (слайд 3)

План вивчення

1. Що таке інфляція? Головна проблема інфляції.

Інфляція – це зростання загального рівня цін.

Головною проблемою є те, що ціни на всі товари піднімаються нерівномірно. Однак не всяке зростання цін є показником інфляції.

Дефляція – зниження загального рівня цін, що не має сезонного характеру. Зниження темпу росту цін називається *дезінфляцією*.

2. Вимірювання інфляції (слайд 4).

Індексний метод. Зростання загального рівня цін, або інфляцію, вимірюють за допомогою *індексів цін*. Індекс цін визначає їх загальний рівень щодо базового періоду.

Економісти обчислюють також *темпер інфляції*, який показує, прискорилася чи уповільнилася вона за певний період.

«Правило величини 70». Дозволяє швидко підрахувати кількість років, необхідних для подвоєння рівня цін:

$$\frac{\text{Наближена кількість років, необхідних для подвоєння темпів інфляції}}{70} = \text{Темп щорічного збільшення рівня цін}$$

3. Причини інфляції.

– Диспропорційність – незбалансованість державних видатків і прибутку, дефіцит державного бюджету, що часто покривається «друкарським верстатом»;

– інфляційно небезпечні інвестиції (здебільшого мілітаризація економіки);

– відсутність чистого вільного ринку і досконалої конкуренції;

– імпортована інфляція, роль якої зростає зі зростанням відкритості економіки.

Види інфляції (слайд 5)

Залежно від механізму прояву розрізняють:

– інфляцію попиту. Надлишковий попит призводить до підвищення цін, тому що виробничий сектор не в змозі збільшити реальний обсяг продукції;

– інфляцію витрат. Підвищення витрат на одиницю продукції зменшує прибутки й обсяг продукції, який фірми готові запропонувати при даному рівні цін.

Залежно від темпу розрізняють три види інфляції:

– помірну (ціни зростають повільно – до 10 % за рік), люди охоче заощаджують гроші;

– галопуючу (ціни зростають на 20, 50, 100 або й більше відсотків за рік), населення майже не заощаджує готівки;

– гіперінфляцію (ціни зростають більш як на 200 %), «інфляційний психоз» підвищує тиск на ціни.

Характерною рисою сучасної інфляції є її хронічний характер. В останні часи майже не було дефляції, а загальний рівень цін щорічно зростає в усіх без винятку країнах.

За формою прояву розрізняють відкриту та приховану інфляцію.

4. Вплив інфляції на перерозподіл (слайд 6).

Реальний і номінальний дохід

Грошовий, або номінальний, дохід – кількість грошей, що отримує людина у вигляді заробітної плати, ренти, відсотків або прибутку.

Реальний дохід – визначається кількістю товарів і послуг, які можна придбати на суму номінального доходу.

Одержувачі фіксованого номінального доходу. Під час інфляції програють люди, що отримують відносно фіксовані номінальні доходи.

Власники заощаджень. Із підвищенням цін реальна вартість, або купівельна спроможність, заощаджень знижується.

Дебітори і кредитори. Непередбачувана інфляція приносить вигоду дебіторам (одержувачам позики) за рахунок кредиторів.

Очікувана інфляція.

Наслідки інфляції у сфері перерозподілу були б не такі страшні, якби люди могли передбачити її та скорегувати свої номінальні доходи.

VI. Практична робота

Розв'язування задач (слайд 7)

1. Поясніть, як може одночасно підвищитись ваш номінальний дохід і знизитись реальний.

2. Якщо б вам довелось вибирати між повною зайнятістю з 6 %-м щорічним рівнем інфляції та стабільністю цін з 8 %-м рівнем безробіття, що б ви вибрали? Чому?

3. Якщо індекс цін минулого року був 110, а цього – 121, то яким буде рівень інфляції цього року? Що означає «правило величини 70»? Скільки часу потрібно, щоб ціни подвоїлись, якщо інфляція буде на рівні: а) 2 %; б) 5 % за рік?

Робота в групах (слайд 8)

Використовуючи отримані знання, виконайте завдання:

1. Відомий американський комічний актор одного разу так визначив інфляцію: «Інфляція? Це означає, що сьогодні на ваші гроші ви не можете купити стільки, скільки під час депресії, коли у вас зовсім не було грошей». Чи правильне таке твердження?

2. Пол Самуельсон говорив, що при невисокому темпі інфляції «колеса промисловості добре змащено й випуск продукції близький до виробничих можливостей... Тому багато бізнесменів та профспілкових діячів вважають, що невелика інфляція краще за невелику дефляцію». Обґрунтуйте цей вислів.

VII. Рефлексія. Підведення підсумків уроку

(слайд 9)

Які нові знання ви отримали на уроці? Чи корисні вони для вас? Чи зможете ви ними скористатися у житті?

VIII. Оцінювання (слайд 10)

Самооцінка. Пропоную учням оцінити свою роботу на уроці за допомогою смайликів.

IX. Домашнє завдання (слайд 11)

1. Розв'язати задачу.

Ринковий кошик складається з 4 кг хліба і 8 кг м'яса. Ціна хліба 1,20 грн/кг, м'яса – 10 грн/кг. Знайдіть рівень інфляції, якщо ціна хліба незмінна, а ціна м'яса: 1) зросла на 5 %; 2) зросла в 1,2 раза.

2. Знайти історичні відомості про гіперінфляцію у світовій економіці.

Література

1. Горленко Г. О. Практичні роботи з економіки. 11 клас (рівень стандарту) / Г. О. Горленко. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011. – 32 с.

2. Горленко Г. О. Збірник задач з економіки : навч. посібн. для учнів 10–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням економіки / Г. О. Горленко, І. М. Пархоменко. – Кам'янець-Подільський : Абетка нова, 2001. – 167 с.

3. Крупська Л. П. Економіка. 11 клас : підручник (рівень стандарту) / Л. П. Крупська, І. Є. Тимченко, Т. І. Чорна. – Кам'янець-Подільський : Абетка нова, 2011. – 192 с.

4. Макконнелл К. Р. Економікс: принципы, проблемы и политика / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю ; пер. с англ. 11-го изд. – Киев : ХаГар, 1998. – 785 с. : табл., граф.